

Posudek školitele na bakalářskou práci Bernadety Bučkové *Agonistický pluralismus a kritika deliberativní demokracie*

Tématem předložené práce je diskuse mezi deliberativními demokraty (zde primárně zastoupenými Jürgenem Habermasem) a poststrukturalistickou teorií radikální demokracie reprezentovanou Chantal Mouffe. Východiskem neshody mezi těmito teoretickými proudy a navazující diskuse je podle autorky role konfliktu v obou těchto teoretických pohledech na povahu moderní demokracie, což je stanovisko, se kterým nelze než souhlasit. Na druhou stranu však lze některá tvrzení a závěry, k nimž autorka dochází považovat za poněkud problematické.

Příčinu nedostatků práce spatřuji v tom, že práce vznikala velmi narychlo a ač jsem postupně komentoval části práce, které mi autorka zasílala, nemohu se ubránit dojmu, že řada mých komentářů nebyla zapracována. (A to i tehdy, když jsem na problém v dané pasáži upozorňoval opakovaně jako například u pasáže s Tocquevillem (s. 31).)¹ Nevím, zda tomu tak bylo pro přesvědčení autorky práce, nebo jenom z nedostatku času. Ani jedno, ani druhé, však autorku neomlouvá.

Práce trpí velkou mírou formálních nedostatků. Zde se zaměřím jen na několik z nich.

Předně, autorka neumí citovat. Při citování nedodrhuje jednotný úzus. Pravděpodobně kopíruje odkazy z nějakého generátoru, který však různým odkazům dává různou formu a zároveň neuvádí některé údaje či uvádí takové, které by uvádět neměl. Z první kategorie zmiňme např. to, že autorka při odkazech na knihu *Demokracie v postliberální konstelaci* vynechává jednoho z jejich autorů, což je obzvláště zarážející u pasáží, v níž extenzivně cituje a odkazuje z kapitol, jichž je tento chybějící spoluautor autorem. (Nemluvě o tom, že v takovém případě by odkaz měl mít podobu Jméno autora kapitoly, název kapitoly, in autorský kolektiv knihy, název knihy atd.) Z kategorie údajů, které se uvádět nemají, a přesto jsou uvedeny, uvedme jako příklad rozměr knihy (21 cm) nebo to, že kniha obsahuje „černobíle ilustrace“. Za nejvíce problematický aspekt v otázce citování považuji to, že autorka odkazuje například pouze linkem na daný soubor na internetu, aniž by uváděla cokoli jiného (viz poznámka 52, str. 28 – po rozkliknutí se ukáže, že se jedná o recenzi na Schmittův *Pojem politična*), či to, že v jednom případě (pozn. 77, str. 33) autorka konstatuje „Nevím kde...“.

Samostatný problém představuje seznam použité literatury, který kromě toho, že není abecedně seřazený, neobsahuje některé práce, na něž autorka v textu odkazuje (např. Marchart, Schmitt, Mouffe, Shaap atd.)

Specifický problém představuje samotný způsob, jímž se autorka vyjadřuje. Chápu, že to je do značné míry záležitostí osobního vkusu, ale i tak by se autorka měla vystříhat kolokviálním formulacím jako „masivní popularnost“, „momentální hlavní myšlenka“ atd.

Co se obsahové stránky práce týče, zde si autorka vedla o něco lépe než ve stránce formální, i když i zde se nevyhnula řadě problematických momentů, které svědčí o nedostatečném uchopení některých klíčových pojmů deleberativní a radikální teorie demokracie. Lze se domnívat, že i zde by se delší čas věnovaný psaní a přípravě práce projevil pozitivně. Na druhou stranu je nutné ocenit, že

---

¹ Nemluvě o tom, že Tocquevillovo jméno je zde špatně napsáno, což jsem také opravoval ve formátu sledování změn, a ani tato oprava nebyla zapracována.

autorka se pokusila proniknout do obtížného světa jak habermasovské diskursivní teorie, tak laclauovsko-mouffeovské teorie hegemonie.

Vzhledem k výše uvedenému doporučuji práci k obhajobě. Nelze však navrhnout lepší hodnocení než **dobře**.

V Praze 5. 8. 2022

Mgr. Jan Bíba, Ph.D.